

Modern nyugati haiku

Terebess Gábor fordításai

John Cooper Clarke

John Cooper Clarke

Tizenhét szótag
Még egy nagy költőnek is
Kevés ahhoz, hogy

Internet forrás:
haiku.hu

A versek eredeti nyelven a
www.terebess.hu/english/haiku/haiku.html
weboldalon olvashatók

David Cobb

szűk szálló –
hova pakoljam ki
az árnyékomat

•

megtartják
konyuló krizantémot
a pókfonalak

•

csöndes reggeli –
a grépfrút mindkét fele
cukrozatlan

James Kirkup

Sötét vizű tó –
csak a lépőköveket
hullja be a hó.

•

Zúgó zuhatag –
a veréb hangja elvész,
mégis csivitel.

•

Lámpát oltok a
konyhában – elnémulnak
végre a békák.

Alexander Scott

A régi tónál
béka gubbaszt egy kövön:
Basóra várva.

•

Skót Szenvedély
Megfeledkeztem
Magamró-

Jorge Luis Borges

TIZENHÉT HAIKU

1

Súgtak valamit
a délután s a hegyek...
Már belevesztem.

2

A nagy éjszaka
kiüresedett. Csak illat
maradt benne.

3

Ez lenne, vagy nem –
az álom, mit feledtem
hajnal előtt?

4

Lecsendült a húr.
A zene megismerte
érzeményeim.

5

A mandulafa
ma nem örül nekem.
Ő a te emléked.

6

Észrevétlenül,
könyvek, kések, kulcsok
szerencsém sarkában.

7

Ama nap óta
nem léptetem bábut
a sakktáblán.

8

A sivatagban
– valaki tudja már –
eljő a hajnal.

9

A tétlen kard
csatáival álmodik.
Az én álmom más.

10

Egy ember meghalt.
Szakálla nem tud róla.
A körme is nő.

11

Ez az a kéz, mely
megérintette néha
hajad szálát.

12

Ereszem alatt
a tükör nem másol mást,
csupán a holdat.

13

A hold alatt
hosszúra nyúlt árnyék –
csak egymagában.

14

Egy birodalom
vagy egy szentjánosbogár
kihunyó fénye?

15
Újhold kelt fel.
Mebámulhatná Ő is
egy másik kapuból.

16
Messzi csalogány
trillája, öntudatlan
is megvigasztal.

17
Vénülő kezem
tovább rója a verset –
a felejtésnek.

La cifra (A rejtjel), 1981, c. kötetből

Ertore José Palmero

Letört szélkakas
elhagyott fészernormán,
szél se fújja.

•

Tél közeleg.
Sarokpolcomon
üres a váza.

•

Befagyott tóra
csillagok szállnak,
megpihennek.

•

Hideg van.
Homályos a szemüvegem
– hisz lélegzem.

•

Esti ködből
tenger fölé vöröslik
a Hold.

•

Delelő tóból
fénylő hal szökken,
pikkely-szivárvány.

•

Sötét pampáról
csillogó éjszemek,
fénybogarak bámulnak.

•

Domboldalon
lassú vonat kúszik fel,
mint ódon hernyó.

•

Nyáreső után
a parki tócsákban
újra kék az ég.

Imma von Bodmershof

Cseppnek tűnik
házunk előtt a tó –
láttam a tengert.

•

Ködülte hantok,
üres fészkek. A fecskék
dél felé szállnak.

•

Régi napórán
fura holdsugár – hol van
a pontos idő?

•

Árnyék. A macska
napfoltos. Aranyat nyal
a mancsáról.

•

Vadludak húznak –
öreg szerzetes nézi
rácsos ablakból.

•

A nagy folyó néma –
csak nagynéha mordul
mélyen a jég alatt.

•

Van vagy száz kulcs,
de egyik sem nyitja ki
ékszerdobozom.

•

Ága csak egy van
az öreg almafának –
bimbón bimbót hajt.

Haiku, 1962 (2002), c. kötetből

Paul Celan

TE VOLTÁL a halálom:
megtarthattalak,
míg rólam minden lehullt.

Fadensonnen (Napfonalak), 1968, c. kötetből

•

DISZKOSZ,
előlátást csillagzó,

vesd magad

ki magadból.

Lichtzwang (Fényerőszak), 1970, c. kötetből

Rainer Maria Rilke

Húsféle arcfestéke közt
végre talált egy telit:
kővé keményedett.

•

Sok pici könyvmoly támolyog riadtan;
meghalnak ma este és nem tudják,
tavasz se volt még.

•

(A költő sírfelirata)

Rózsa, ó színtiszta ellentmondás
senki vágyálma se légy
oly sok szemhéj alatt.

Geert Verbeke

biciklitolvaj
türelmesen vár
a sarkon túl

•

szetélyben
gyertyát gyújt
ingyen mintát

•

hajlékony
mint az árnyéka
lótuszvirág

•

távoli égzengés
könyvvel
indulsz ágyba

•

a konyhában
szegfűszegillat
repedt fazék

•

rövidesen
hó borítja
sírköved

Ada (Van), 2004, c. kötetből

•

kavics érti
zenélő tálak
szavát

•

lekurvázott
balerina
táncol tovább

•

tócsában
a hold
száraz marad

•

kőangyal
szárnya végén
madárszar

•

templomkapun
lampion
vigyázz, lépcső

•

porcelánbaba
arca megrepedt
buta egy macska

•

három veréb
a kerti asztalon
morzsátlanít

idős mester
vásznán
egy döglégy

•

gyászszerartás
majd rumos kávé
kínos csönd

•

„Régi tó” hotel
békacomb
ásványvíz

•

temetés
fagyos téli szél
fapadok

Rain (Eső), 2004, c. kötetből

a riksa
néhány rúpiáért
bárkit felráz

•

Buddha szeme
ha majmokat lát
se pislog

•

régi bazár
faragott maszkok
ne vágj pofákat

•

meztelen fürdés
forgó imamalmok
pókerarcok

•

száll a héja
néhány szárnycsapás
és hangtalanul siklik

szutykos bordély
vastagon áll a por
az nem eladó

Kokoro (Szív), 2004, c. kötetből

Guilherme de Almeida

A GONDOLAT

Szél. Levél. Szökés.
Üres örvény a tóban.
Arcodon – egy ránc.

•

NOSZTALGIA-ÓRA

Régi szép idők...
(Most úgy sír az eső,
idáig hallom!)

•

ÖREGSÉG

Hulló falevél.
Ág a megöszült égen.
Kapum bezárul.

•

ÉJJEL

Csupasz fa mutat
az ég felé. Hegyén
gyümölcs lóg. A hold?

•

BÚBÁNAT

Miért vagy ilyen,
ibolya? Mert pillangód
meghalt a kertben?

•

HALADÁS?

Mint óriás ágyú,
felhőkarcoló követi
a gép röptét.

Rosa Clement

Pihefák körül
denevérek rajzanak –
érik a gyümölcs.

•

Falevél szállong –
hasztalan keresi
végső nyughelyét.

•

Tóban a szemük –
liliomóriások közt
figyelő kajmánok.

•

Jó játék mára:
fehér kerítés mögött
zebra ingázik.

•

Bár fúj a szél,
a hernyó szőrzete
milyen takaros.

•

Virágos balkonok –
várom, hogy a szirmok
fejemre essenek.

•

A villámfénytől
most a hegesztő háza
kívül szikrázik.

•

Napos az idő,
egy darázs megízlel
minden pohár sört.

•

Kora reggel
a koldus kalapja
harmattól lankad.

Teasztalom
termeszekkel osztom meg –
sötét éjszaka.

•

Dörög az ég –
a kutyám füle
feláll végre.

•

Áramszünet van –
teljes fénnel ragyognak
a jánosbogarak.

•

Sírkert. Süt a nap.
Egy tarka lepke csapong
a gyászmenetben.

Jorge Fonseca Jr.

Napraforgók –
fölkelténék a napot,
hangjuk ha lenne.

•

Nyirkos, hideg éj...
Néptelen térre szakad
ágról a virág...

•

Fényes reggel –
a villanydróton fecskék
végzik „dolgukat”.

Paulo Franchetti

Rozoga vén híd –
A palánkok résein
Kinőtt a fű.

•

Lebukik a nap
Túl a szennyes kis folyón –
Ó, gyerekkorom!

•

Taxisofőr –
Forró napokon apám
Fütyörészett így.

•

Hideg a reggel.
Ha gyerek lennék, nevem
Ablakra írnám.

•

Nevük se tudom,
Azért így lelkendezem:
„Mennyi sárga virág!”

Paul Claudel

SZÁZ LEGYEZŐVERS
(Válogatás)

Csak   olyan
a   törékeny
rózsa   hogy kifejezze
                  mi Örökkévaló

Egy   hogy
Illat   érezd
                  hunyd
                  le a
                  szemed

Le   csukjuk
                  szemünk
                  és a Rózsa szól
                  ez vagyok
                  én

Ki   nyitjuk
              a szemünk
és a rózsá el
              illan
              ki
lélegeztük

Éjszaka   Éj lágyn ölen
              egy vak álm
              O
              dik az
              alvásról

A
kakukk   kijelöli
              a helyet
              hol nem
              vagyunk

Vitában   a legyező
              a szélfogó
              paraván
              ellen

Hallgatom   a víz zuhogását
              hogyan zuhan
              forrása
              felé

Nap
és
éj   még nincs
között   ma
hanem   tegnap van

Csitt!   Ha
              zajt ütsz
              az idő
              újraindul

Egy szem
sózott szilva
újjáteremti
rizsem

Isten
egy pillanat
rátalált
a vízcseppre
lelkem
mélyén

A
sintó
tükör

Nyíló
szentély
mélyén
megláthatsz
egy
vízcseppet

Eredeti cím: *Cent phrases pour éventails*, 1926-1927

Paul-Louis Couchoud

Tikkasztó este
Fogadót keresünk.
Ó, sarkantyúvirág!

•

A fedélzeten
Négykézláb próbálkozom...
Ez a szitakötő mit akar?

•

A vázában
Egyszerű papírvirág –
Falusi templom.

Au fil de l'eau (Sodrásban), 1905, c. kötetből

Paul Éluard

ITT ÉLNI
tizenegy haiku

1
Félig kisebb
A kislány
Fönt a padon.

2
A szél
Éledez,
Légből sodor szivarkát.

3
Festett cölöpsor
Mily rózsás zöldellő fák –
Itt az évadom.

4
Havat olvaszt
Oly szívhezsólón dalol
S dajkál madarat.

5
Mennyei tájék
Pirulok egy érintésre
Ki látja – az éj.

6
A néma nő szól –
A művészet hibája
E zűrös beszéd.

7
Száguld a kocsi
Kerekek alá pörög
Négy mártír feje.

8
Úti keréknyomok
Nyom nyomba öltve,
Lehasználva.

9
Ó! ezer láng, tűz, a fény.
Egy árny!
Mögöttem a Nap.

10
Dalnok nélkül a nő,
Fekete ruhák, szürke házak,
este lép a szerelem.

11
Kalapot egy szál toll
Légiessé könnyít,
Füstöl a kémény.

Eredeti cím: *Pour vivre ici*, onze haï-kaï, 1920

Yves Gerbal

PROVANSZI HAIKUK

A nyári égen
Nem fér el
Minden csillag

•

Viselhetetlenül
Könnyű
A nyári ruhám

•

Elállt az eső
Tisztább lett
Az árnyék is

•

Lány a plakáton
Majdnem
Balesetet okozott

•

Platánok alatt
Más világ
Árnyék...

•

Éjféلكor
A strandon
Enyém a világ

•

Szélben
A nyugágyak
Duzzadó vitorlák

•

Szoknyája
És trikója közt
Köldöke engem néz

•

Kivirágzik
A napszemüveg
Évad

Munka közben
A méh levendulával
Kölnizi magát

•

A szél
Fehébre mossa
A köveket

•

A halaskofa felett
Fehér madarak
Panaszkodnak

•

Minden mozog
A szélben
De semmi sem változik

•

Szeretkezésünk alatt
Tücsökzene szól
Sőt utána is

Yves Gerbal

Éjszaka van
De a hullámok
Most se pihennek

•

Egy szelet dinnyére
Hagytam
Harapásom nyomát

•

Kiról álmodtam?
Izgató talány
A merevedésem reggel

•

Szőlőtőkék közt
Kőkunyhó
Tátong üresen

•

Felemel minden szoknyát
A misztrál
Vak tréfamester

Haikus de Provence, 1999 és Haikus de Provence, autres saisons,
2001, c. kötetekből

Eugène Guillevic

Eugène Guillevic

Napfény játéka
A tölgyfa törzsén:
Szerencsés idő.

René Maublanc

Falépcsőn
Megyünk fel együtt,
Visszhangja fáj.

•

Fekete ég,
Vörös orr
És hó.

•

Pipaccsal a kézben,
Zöld fűből kimagaslik
Pocakos főtiszt.

•

Nagyság szerinti
Fenek-gyűjtemény
Zöldbabot szed.

•

Esik a tengeren,
Csapkodó hullámokon
Cseppek verése.

•

Ég és tenger közt
Hanyatt, fehér hassal
Algír, a szajha.

Jean Paulhan

Észak felé száll a füst
Keletre a fehér lepke
Léha szél

•

Pőrén fut a folyó
A facsemeték elmentek
Az erdőbe

•

Ki szól? Ki mosolyog rád?
Csobog a csermely
Pár szál virág...

•

A lány döbbsenten keresi
A szentbeszéd
Vadállati ösztöneit

•

Any a kert végén
Ne élvezze a holdat
Sír a gyerek

Jules Renard

A FÉNYBOGÁR
Holdcsepp a fűben!

1896

Julien Vocance

Egy bombatölcsér
Vizében
Őrzi az égboltot.

•

Futóárkok közt hullák
Feketülnek három hónapja,
Hajhullást kaptak.

•

Húsbavágó rosszérzés,
Egy pillanat és odalő
A közeli kartács.

•

Vas-, ólom-, hamuszürke,
Tört szivek szürkéje:
Meváltás a gödörből.

•

Flanelinge alatt
Körme meg-megcsíp
Egy állatkát.

•

Elolvasta a diáklány levelét,
Jól megnézte a borítékot,
Azt mondta, nem neki szól.

•

Alig hantolt ló
Csigolyái mentén
Bokáig süppedek.

•

A televénnyel
Testük véres nászt
Ünnepel.

•

Fenekbe kaptam,
Téged szeménlőttek,
Hős vagy, én aligha.

(A költő elvesztette bal szemét a háborúban.)

Bőrömig nem hatol,
A golyó sosem igazodik el
A gyapjúneműben.

•

Gödörben, éjjel,
Szemben egy hadsereggel:
Két ember.

•

Tegnap fül mellett súvít,
Ma sapkán talál,
Holnap fejen.

•

Készek a fehér
Zománc-koposóba:
Se kéz, se láb, se arc.

•

Szemük csillog,
Egészség, ifjúság, remény...
Szemük üvegszem.

Megkeményedett kötés,
Elvásott ruha,
Fásult arc.

•

Fehér kereszték
Hajtanak ki a földből
Nap mint nap.

•

Bágyadt-szép fénysugár!...
Lezárja szemét a tenyerével,
Védekezik.

•

Szívükben halál,
Szemükben rettenet,
Bebetés a gödörből.

•

Szedd a roncsokat,
Vidd, amit lehet,
A többit hagyd.

Pirospozsgás arc,
Kigombolt pocak:
A tisztí szakács.

•

Pirkadatkor
Mohón nyelvük
A hideg levest.

•

Vérbe borult géppuska,
Mielőtt elhal, szétnyitja
Hullalegyezőjét.

•

Elföldelnek, frontharcos,
Dögtetemed ne mérgezze
Az élőket.

Cent visions de guerre (Száz kép a háborúról), 1916

Az ünnep után
Leszerelt falovacskák
Összebújnak.

•

Holdvilág,
Irány a nádas, egy költő,
Rajta sásköponyeg.

•

A japán költő
Megtörli kését:
Most az irodalom hallgat.

•

Éget, mint fűj
a markodban
– haikai születik.

•

Idézz, sejtess. Három sor
Érzéketlen álca,
de mi sajog mögötte?

Törpéid,
Velázquez, szebbek
Hercegeidnél.

•

Kényes mesterség!
Meglepni a gondolatot
Születésekor.

•

Szavak vásárán,
Lepkeszárnyakat
Mérjek kilóra?

•

Átfut a sikátoron
Gyanakvó macska,
Emlékszik a dzsungelre.

•

Verőfényben
Hol a tejút?
Margarétás rét.

Elszálltak álmaim!
Egy pillangó
A valóságba merít vissza.

•

A fekete bikától
Hogy fénylik
Az okkerszínű fal!

•

TAKAHAMA KYOSHI MESTERNEK

Mit láatsz, ha olykor leplet
Lebbent a szél?...
Csillagsobogást hallani.

•

TAKAHAMA KYOSHIRÓL

Tavaszejszakán
Haikai-barátok csevegése
Japán lampion alatt.

Jannisz Ritszosz

2

Egyik oldalon a verebek.
Másik oldalon egy sirály.
Gyönyörű voltál.

3

Vasárnapi hold.
Kék pohárban.
Egészségedre!

8

Fagyott márciusi hold,
kinyitom neked,
add az aranykulcsokat.

10

Kilyuggattad a papírt,
bejött rajtuk a szél;
bevonult a versbe.

3 x 111 Trisztia (3 x 111 háromsoros), 1987, c. kötetből

Jorgosz Szeferisz

TIZENHAT HAIKU

1

Egy csepp bort
hintettem a tóba –
és elsápadt a nap.

2

A mezőn egy szál
lóhere sincs négylevelű;
hármónk hibája?

3

(A Múzeumkertben)

Elhagyott székek.
A másik múzeumba tértek
vissza a szobrok.

4

Holt barátaink
hangja szólít?
Vagy a fonográfé?

5

Ujjai megpihennek
tengerkék sálján.
Odanézz! Korall!

6

Elmélázol.
Kebled elnehezült
a tükrön át.

7

Fölveszem újra
a fügefalevelet –
de te csak mekegsz.

8

Sötét az éj. Szél fúj.
A válás hullámokban
terjed tova.

9

Meztelen nő –
a repedt gránátalma
tele volt csillaggal.

10

Fölemelem
– elpusztult pillangó –,
nincs is sminkje.

11

Hogy gyűjtöd össze
ezer kis töredékét
mindenkinek?

12

Tönkrement a kormány,
körbe forog a bárka –
hol van egy sirály?

13

(Beteg Erinnüsz)

Szeme sincs már –
megragadott kígyói
lenyelték a kezét.

14

Megláthatnád
a lyukas oszlopon át
Perszephonét?

15

Hanyatlik a világ –
ragadd meg, mert magadra
maradsz a nappal.

16

Folyton írsz.
Fogy a tinta.
Több lesz a tenger.

Elis Juliana

Rakj egy rózsát
a kaktusz karjába –
gyökeret ereszt.

•

Szép emlékek!
Míg darálja a kávé,
nagyi csak mesél.

•

Sárguló levél –
elenged, leesik.
Megbízás teljesítve!

•

Horgászoknak
nincs jobb tanács:
használj csalit!

•

Aszály idején
a legkisebb felhő is
figyelemre számíthat.

•

Felépült a palota.
Hallját kitapétázzuk
hitellevelekkel.

•

Éjszaka felfalták
a kert minden bimbaját
a denevérek.

A hangyának nincs ideje
nyaralásra
gondolni.

•

Az arcomat bár
bohócnak festettem ki,
szemem elárult.

•

Minden réten
virágok és tövisek nőnek
harmóniában.

•

Elmentek a vendégek.
Szabadabban mozognak
most a háziak.

•

A ragadozómadárnak
friss vagy döghús –
éppúgy táplálék.

Hogy örökre
fiatal maradj,
fényképeztesd magad.

•

Banánmadár
órákon át harcol
tükörmásával.

•

Csupán egy ujjal
végeztem ki a hangyát.
Micsoda hőstett!

•

Az Atya, Fiú és a
Szentlélek nevében.
Anyunak nincs hely?

•

Bánatos morgással
a részeg kidobja
az üres üveget.

Az élet iskolájában
nincs diák, ki ne várná
a vakációt.

Un mushi di Haiku (Egy csipet haiku), 1993, c. kötetből

Elis Juliana curaçaói költő, aki papiamentu nyelven (= a Holland Antillák kreol nyelvén) írja verseit.

Max Verhart

buborékba zárt
lélegzetem
viszi a víz

•

verebekkel
szívok
egy levegőt

•

köd –
leheletem éppoly
szürke

•

szélcsendes reggel
a nád veszteg várja
hogyan susoghat

•

türelmes
árnyékom megvár
míg nézelődöm

•

a fűben
halkan dong
egy kólásdoboz

•

olvad
minden jégcsap
sír

•

tavasziidő
két feketerigó küzd
a kertemért

•

ólomkatonák
elevenek és holtak
együtt a dobozban

hajnal
a fű lassan újra
kizöldül

•

a szél füttyögése
cérnahang a palackon –
elhallgatott

•

köszönök a vakembernek –
kutyája egyenesen
a szemembe néz

•

otthontól távol
egy ismerős arc –
a hold

•

tavaszi kert –
almává válnak
a virágok

Rabindranath Tagore

HAIKU SZENTENCIÁI

Rabindranath Tagore Nobel-díjas bengáli író, költő, filozófus európai körútja alkalmával Bécsben megbetegedett. Korányi Sándor orvos személyesen kísérte Balatonfüredre. 1926. november 1-jén érkezett a szanatóriumba, ahol visszanyerte egészségét és gyógyultan távozott.

Tagore ekkor fejezte be Balatonfüreden azt a 256 rövid versből álló, haikukra emlékeztető versgyűjteményét, amely a *Lékhan*, szó szerint „(Toll)vonások” címet viseli, és amely angolul *Fireflies* néven vált ismertté. A haiku nem volt ismeretlen számára, hiszen többször járt Japánban és a század elején fordított már japán haikukat bengáli nyelvre. Korábban is írt haiku szentenciákat: *Stray Birds*, 1916 (Eltévedt madarak, Bartos Zoltán fordítása, 1921, *Kóválygó madarak*, Terebess Gábor fordítása, 2002).

Wojtilla Gyula így elemzi a hasomás kiadás 1927-ben, Sántini-kétnban megjelent címlapját:

A bengáli kézírásos belső címlapon a költő neve, a cím (*Lékhan*) és Budapest neve szerepel, egy dátummal, 26 kárttik 1333 = 1926. november 11. Van itt még egy bengáli előszó, és négy sor angolul, amely így szól: „A következő oldalakon található sorok Kínában és Japánban veszik eredetüket, ahol a szerzőt arra kérték, hogy legyezőkre és selyemdarabokra írjon”, és alatta Balatonfüred neve és egy időpont, 1926. november 7.

A bengáli előszó ennél részletesebb felvilágosítással szolgál:

„Ezek az írások Kínában és Japánban vették kezdetüket. Különbőle emberek kérésére születtek, hogy valamit írjak nekik legyezőre, papírra, zsebkendőre. Később hazámban és más országokban hasonló ösztönzést kaptam. Ily módon gyűltek egybe ezek a kis írások. Fő értékük abban áll, hogy kézírásom a személyiséget jellemzi. Ez persze nem csupán a kézírás kapcsán ragadható meg, hanem a gyorsan papírra vetett gondolatokból is. A nyomtatott betűkben elvész az az erő, amelyet a személyiséghez való kapcsolódás jelent, ebben az esetben az ilyen jellegű írások súlyukat veszítik és hatástalanokká válnak, miként a kínai lámpácska, ha fényét kioltották.

Amikor tudomásomra jutott, hogy Németországban lehetőség van arra, hogy egy kéziratot kinyomtassanak, irataim nyomdába kerültek.

Figyelmetlenség miatt áthúzások és hibák is csúsztak bele, de az ilyen hibákban is megmaradtak személyiségem nyomai.”

Elmondható tehát, hogy a nyomdai klisék Berlinben készültek, a kiadás helye azonban Sántinikétan. A kézirat Balatonfüreden íródott, de a kötetet Tagore Budapesten zárta le.

Tagore az efféle rövid versekről így ír: *„Nekem gyakran úgy tűnt, hogy jobb rövid verseket írnom, mint hosszúakat, ezekben a versekben az érett gondolat tömörebben fogalmazódik meg.”*

Valamint a japán hatásról: *„A japánok képesek látni a nagyot a kicsiben, ugyanis született művészek. Nem yardokban és lábokban mérik a szépséget.”*

KÓVÁLYGÓ MADARAK

Maga elé vet árnyékot,
ki hátán hordja a lámpást.

•

Rámmosolyogtál, semmiségekről beszélteél,
úgy éreztem, régóta erre vágyok.

•

A fű sokaságát keresi a földön.
A fa magányát kutatja az égen.

•

A hatalmas föld
fűszálakkal kiesíti magát.

•

Gonoszságaival kérkedő hatalom,
hulló levelek és vonuló felhők
nevetnek rajta.

•

Csillagaim vannak az égen,
de mécsesem otthon sötét.

•

Holt szavaktól vagy poros,
mosakodj meg csönddel.

•

Utamat járván,
korsómból ki-kiloccsantottam a vizet –
otthonra alig marad.

•

Az éjszaka sötétje zsák,
mit széthasít a hajnal aranya.

•

Lótuszunk éppoly bájosan virágzik idegen vizeken,
csak neve más.

•

A hold szerteszórja fényét az égen,
de sötét foltjait megtartja magának.

Porban hever a kis virág,
nyomába eredt a pillangónak.

Eredeti cím: *Stray Birds*, 1916

MÉCSBOGARAK

A pillangó pillanatokban él,
nem években,
ezért van ideje.

•

Lusta örömmel
heverő tollak a porban –
együk elfeledték.

•

Isten várja szeretetből épülő templomát,
de az ember követ hord.

•

Feloldozás a talaj kötelékéből,
a fának nem szabadulás.

Rabindranath Tagore

A föld éghez szóló szavai
a fák.

•

Minden szirmát
levetkőzte a virág,
hogyan meglelje gyümölcsét.

•

A levelek közt
pislákoló fénybogarak
meglepik a csillagokat.

Eredeti cím: *Fireflies*, 1926

Jacques Brault

Jacques Brault

A kakasszó mellbe vág
századok teltek ott, hol aludtál

Moments fragiles (Törékeny pillanatok), 1984, c. kötetből

Leonard Cohen

NYÁRI HAIKU

Frank és Marian Scott-nak

Csönd
és még csöndesebb
míg a tücskök
tétováznak

•

(„MINDEN EMBER...”)

Minden ember
tudja, hogy' árulja el
a forradalmat
én így

•

DRÁGA HEATHER

Drága Heather!
Jöjj vissza hozzám
kezedben pohárral
és hófehér lábbal
a télből

•

ÍGÉRET

Sose adom
vissza
a Szent Grált
„jogos tulajdonosának”

•

A LEGARANYOSABB DALOCSKA

Járod az utad
Járom az utad én is

•

MAROKKÓ

Odavitem a vacsoráját
nem kívánt a szemembe nézni
békésen eszegetett

•

SZOBÁM

Gyere le a szobámba
rád gondoltam
s megsimogattam magam

•

BALDY-HEGYI SZERZETESÉK

Mozartot hallgatunk
utána hátunkra kötött
zongorával
mászkálunk

•

A RÓSI

Sose értettem igazán
mit mond
de hébe-hóba
azon kapom magam
hogy ugatok a kutyával
vagy hajlongok az íriszekkel
vagy besegítek
valami egyéb aprósággal

[rósi = zen mester, ez esetben: Joshu Sasaki Roshi, Mt. Baldy
Zen Center]

Jean-Aubert Loranger

RÉGI KÍNAI VERSFORMÁBAN

XII
A lámpaernyő
Fényköre az asztalon.
– Egy fehér tányér.

XIII
S várom a hajnalt
Halála első napját.
Máris! Lehet ez?

XIV
A kakasokat
Ébreszti a hajnal, ők
Meg a sekrestyést.

XV
Tompul a lámpa,
Sietős léptek a járdán,
– Hajnali mise.

Poèmes (Versek), 1922, c. kötetből

Carlos Gutiérrez Cruz

PROLETÁR HAIKUK

Földművesek,
a föld százannyit ad,
ti 1%-ot se kaptok.

•

Kinek lenne több joga
munkád gyümölcséhez,
mint neked?

•

Ha 40 évig dolgozol,
kb. 7300 \$-t keresel,
egy egész élet munkájáért.

•

A hacienda földesura
mennyit kér
az esőért, ha esik?

Milyen visszás az élet;
a kutyák olyan politikusok,
a politikusok olyan kutyák.

•

Sofőrje a limuzinban vár...
A győztes politikus
patronálja a munkásokat.

•

Kenyér,
a gazdagnak kéj,
a szegénynek gond.

•

Megszületni,
dolgozni, szenvedni
és meghalni!

•

Ó, alázatos rabszolgák,
ha állatként éltek is,
nézzétek! a hegyek...

Parasztok, ha fény kell
a nyomorhoz,
gyűjtsátok a fáklyát!

Mexikó, 1925

Octavio Paz

BASÓ-AN

Egész világ fér
tizenhét szótagba:
te e kunyhóba.

•

Zsúpon és rönkön:
bejönnek a réseken:
buddhák és bogarak.

•

Légből kapottan
fenyők és sziklák közt
kihajt a vers.

•

Magán- és mással-
hangzók szövevénye:
a világ háza.

Csontszázadok,
hegyek, kővé vált könnyek:
itt nincs súlyuk.

•

Amit mondok,
alig tölt ki három sort:
szótag-kunyhót.

1670 táján Macuo Basó gyalogszerrel járta be a Kiotót övező hegy-völgyeket és útközben verseket írt. Megszállt egyszer a Kompukudzsi-templom mellett egy kis kunyhóban, amit emlékére Basó-annak neveztek el. 1760-ban egy másik költő és festő, Josza Buszon is ellátogatott erre a helyre és felfedezte Basó kalyibájának romjait. A közelbe költözött, és három tanítványa segédletével újjáépítette a kunyhót. Buszon 1783-ban meghalt. Sírboltját itt állították fel, ahogy később más tanítványaiét is. 1984-ben feleségemmel meglátogattuk Basó-ant, mely épp olyan magányos hely ma is, akár 300 évvel ezelőtt. (*Octavio Paz*)

HAIKU

A gyerek bűgő-
csigája mindig a Föld
közepén pörög.

•

HAJNAL

A fövenyen
madárnyom-írás:
a szél emlékei.

•

NYUGALOM

Hold-homok pereg:
az éj kiürül,
felgyúl az óra.

Árbol adentro (Fa belül), 1987, c. kötetből

José Juan Tablada

A KESELYŰK

éjhosszat esett,
a keselyűk tollászkodnak
még verőfényben is

•

A HOLD

sötét éj a tenger
kagylóhéj a felhő
gyöngyszem a hold

•

A PÁLMA

déli kánikula –
legyezője se mozdul
a pálmafának

•

A MÉHEK

lépesméz csurran
minden cseppje
egy méh

•

A HANGYÁK

udvarlás kurtán –
aztán narancs szirmokat
hordanak a hangyák

•

ÉJSZAKAI PILLE

éjszakai pille –
szárnyai száraz levelét
tar ágnak adja

•

SZENTJÁNOSBOGARAK

szentjánosbogarak a fán –
van karácsony nyáron is

A HATTYÚ

a tó, csönd, az árny –
a hattyú nyakával kérdőn
nyomozni kezd

Un día... (Egy nap...), 1919, c. kötetből

AZONOSSÁG

a néger ringyó
könnyei szintiszták,
mint az enyéme

•

NEW YORK-I KABARÉ

szól a jazz...
a falon maszkok Afrikából:
elefántcsont, ébenfa

•

BAS BLEU

irodalmár hölgy
kék kalapján a toll,
mint egy kalamárisban

•

FIFTH AVENUE

nők járnak-kelnek,
szememhez oly közel
életemtől oly távol

El jarro de flores (A virágváza), 1922, c. kötetből

Günther Klinge

Tavaszi vágyak
örvénylenek fejemben.
Melyik után menjek?

•

Egy jelenés –
reggeli ködben a nap
holddá sápadt.

•

Friss rügyek közt
itt-ott megkapaszkodott
egy öreg levél.

•

Kerti éjszaka.
Az asztalon olajlámpa
gyűjtja a csöndet.

•

Tavaszi mezők
ma gyorsan lemaradtak –
siettem haza.

•

Szélben a fák
váltig bólogatnak
vitáik közben.

•

Hat napraforgóm
lassan haltak egyenként –
de nem az emlékük!

•

Nyugszik a nap.
Folyóparti brekegés
mélyít a csenden.

•

Elmúlt éjfél –
érthetelen, mi tart fenn
ma éjszaka...

Drifting with the Moon (Hold-uszadék), 1978, c. kötetből

Biztos a tavasz –
tar ágak keretezik
még a hegyeket.

•

Szürke kisegér
pocsolyát ugrálva bátran
rohan az utcán.

•

Áprilisi nap süt –
hintákat melenget
a játszótéren.

•

A köd mit se hagy
a szemnek – de a fülnek
károg a varjú.

•

A Himalája.
Ősi népek és hegyek.
Égnek fészült fák.

Day into Night (Éjszakába nyúló nappalok), 1980, c. kötetből

Angelika Wienert

Olvad a hó –
visszatérnek kertembe
a sziklák.

•

Hőség van –
csak félszemét nyitja ki
a kutya.

•

A nárciszokat
nárciszok közé hordják
a kápolnában

•

Piknikezünk –
három hangya
a kanálban.

•

Zsúfolt part –
a szomszéd törülközőn
hal lesz ebédre.

•

Utolsó pillanat –
a Mikulás
elérte a buszt.

•

Megérett bogyók –
mézédes íz
a nyelveden.

•

Fülledt éjszaka –
a szomszédnál
szól a *blues*.

•

Rózsailat –
két öreg hölgy
sutyorog a sarokban.

A címdalán
üres kezű ember –
rengett a föld.

•

Kopogtatnak –
szelídgesztenyét hoz
a szomszéd kislány.

Salvatore Quasimodo

AZ EST HAMAR LESZÁLL

A föld szíven ki-ki magában áll,
egy napsugár átjárja még:
de az est hamar leszáll.

Giuseppe Ungaretti

KATONÁK

Úgy vagyunk,
mint levelek
ősszel
a fán.

•

REGGEL

A beláthatatlan
felnyitja szemem

•

ESTE

Hűs szellő-korlát
óvja ma este
melankóliám

•

MÁJUSÉJ

Minarettekre
tornyozza fel az ég
fénygirlandjait

•

TÁVOL

Messze messze
akár egy vaknak
kéznyújtásnyira

•

MINDÖRÖKKÉ

Leszakított és id'adott virágszál közt
a kifejezhetetlen semmi

L'Allegria (Örömujjongás), 1914-1919, c. kötetből

Alekszej Andrejev

eső cseppjei
a szemüvegén: már közel
a tavasz

•

szupermarket:
a bevásárlókosárban – sör, hús,
virág és gyerek

•

kislány a forgóajtóban:
nem fut se be, se ki,
csak körbe-körbe

•

Forró nyáréjszaka:
vég nélkül csöng a telefon
a szomszédban

•

egy kóbor kutya
jön utánam,
ahogy megfordulok

•

Hull az első hó –
hullámot húzok hazafelé
az autók tetejére

•

Tél van: a falon
Hokusjai „Nagy Hulláma”
lóg le dermedten

•

Minden jégcsap hegyén
egy csepp
Nap

Camilo Pessanha

A kertben vársz kinn,
Mily illatos a jázmin!
Patyolat a hold!

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Mellettem repes,
Lerogy, végre enyém lesz,
Nemcsak ábránd volt...

Miért a sóhajtásim?...
Nem miattad, de mégis
(Karom átkarolt).

Kerti óráim...
Balzsamos a jázmin...
Hullámszik a hold..

Clepsidra (Vízóra), 1920, c. kötetből

Ion Codrescu

Almafa- virág –
az útelágazás előtt
pihenek kicsit.

•

Mire megcsodálnám,
a pipacs szirmai már
elfújja a szél.

•

Virágözönben
tétovázik a lepke,
hová is szálljon.

•

Oszlik a társaság –
az első száraz levél
megjött a tornácra.

•

Égi magasban
alig hallik, alig látszik:
vándormadarak.

•

Eladó a ház –
a barackfa így sose
virágzott még.

•

Nyírfa kérgének
repedésein kelnek át –
hangyaoszlopok.

•

A sötétlő kertet
egy szál krizantém
bevilágítja.

•

Olvad a hó –
a macska lábnyomai
egyre nagyobbak.

Tatarozott ház –
az eresz alatt fecske
építi fészket.

•

Húsvét este van –
anyóka szedegeti
eladatlan virágait.

•

A tányérra hulló
falevél befejezi
a tálalást.

•

Anyám meghökken:
leporolta az ikont –
harang kondult rá.

•

Őszi levelek –
elfelejtettem a naptárt
tovább lapozni.

Koncert után
a kocsiról szótlánul
havat söprünk.

•

Galambok röpte –
a gyerekek játékát
félbeszakítja.

•

A piros pipacs
minden fuvallatra
kapkodja fejét.

•

Templomfal tövén
vesztett játszma
a sakktáblán.

•

Fürdés után
leoltott olvasólámpa –
holdfény a Biblián.

Rafael Alberti

Holdas hullámok.
Csigaházat keresek
a part mentén.

•

Itt nyugszik a katona.
Csak egy kutya csahol érte
megveszekedetten.

Juan Ramón Jiménez

A fa virágzik,
de minden éj elviszi
fele virágát.

•

Mily metsző a szél –
hidegen kong a harang,
szemem megfagyott!

Lars Granström

Egy öreg néni
ablakot törölget –
visszaintegetek

•

Betontavon
gördeszkás fiúk –
hullámra hullám

•

Galambraj –
a füst visszatér
a kéménybe

•

Kenu siklik –
véget nem érő
barázda

•

Romok közt
gyógynövény nő –
egy szál

Dag Hammarskjöld

*Tizenhét szótag
nyitott kapuján zörget:
emlék és értelem.*

•

Vágyborzolt teste
napázottan merül le:
sós hullámokba.

•

Feketén hulló
csillagok: sikoltva
párzanak a fecskék.

•

Fénykúp a ködben,
a lámpaoszlop körül
téli moly táncol.

•

Vízszintes táj,
függőleges fal: két végzet
keresztveződik.

•

Üres az udvar.
Más barátokra letek
az iskolatársak.

Vägmärken (Útjelzők), 1963, c. kötetből

Tomas Tranströmer

HAIKUPERSEK

I

Távvezetékek
túlnyúlnak a fagy határán
zeneszótlan észak.

•

A fehérlő nap
távfutó magány szemben
a halál kék orma.

•

Együtt kell élnünk
az apróbetűs fűvel
röhej a kriptákból.

•

Lebukik a nap.
Árnyékunk óriás. Mindent
hamar beárnyékol.

II
Orchideák.
Elsiklanak a tankerek.
Teljes a hold.

III
Középkori mentsvár,
idegen város, fagyos szfinx,
üres arénák.

•
Levél susog:
vadkan játszik az orgonán
és kong a harang.

•
És folyik az éj
keletről nyugatra
holdsebesen.

IV
Egy szitakötőpár
összegabalyodott
szárnyuk zaja elszáll.

Isten-jelenlét.
Madárdal alagútban
zárt ajtó nyílik.

•
Tölgyfák és a hold.
Fény és néma csillagállás.
A tenger hidege.

Sorgegondolen (Gyászgondola), 1996, c. kötetből

I
Egy lámazárda
a függőkertjeivel.
Csatajelenet.

•
Reménytelenség
fala... Galambok arctalan
jövés-menése.

•
Mint a palotakert
csempemozaikja,
beállt a gondolat.

Áll a balkonon
napfénykalitkában
szivárványszínben.

•

Távol haláshajó –
dudorások a ködben
– vízi trófea.

II

Szarvas a napon.
Árnyékát varrják s varrják
földhöz a legyek.

III

Metsző szél fúj át
a házon ma éjjel –
ördög nevében.

•

Tépett fenyőfák
mindegyre és örökre
a vészes lápon.

•

Novemberi nap...
Déliabbá ússza magát
árnyékóriásom.

•

A halál hajlik
rám, egy sakkfeladvány.
Tudja a választ.

VII

Megfeneklettem,
mint partra húzott bárka.
Boldog vagyok itt.

IX

Ha jön az óra,
a vak szél megtámasztja
a homlokzatot.

XI

Kinyilatkozás.
A vénséges almafa.
Közel a tenger.

•

A tenger csak gát.
Hallom a sirályt, sikolt –
ez a hívójel.

•

Ember-madárkák.
Virágba borult almafák.
A nagy talány.

Den stora gåtan (A nagy talány), 2004, c. kötetből

Mario Benedetti

olyan nemes és
elegáns szeretnék lenni
mint egy pingvin

•

semmi sem nyugtat
úgy mint egy langyos emlő
jobb mindjárt kettő

•

száraz levelet
hullat a gesztenyefa
végrendelkezik

•

bolond egy kéz
zongoristáé vagy kovácsé
társalog velünk

•

kevés dolog van
annyira siketítő
mint a csend

•

szeretnék mindent
nagyon messziről nézni
a közeledből

•

ha majd elneveted magad
szemem elkísér
könnyeivel

•

éjszaka mélyén
ha hív a kezem
kebled jön hozzám

•

nem szédít meg
a hatalom bordélya
jobb az igazi

zajtalan esik
de az esernyő alatt
cuppan a csók

•

a fogoly álmának
mindig olyan
kulcsformája van

•

a szakadéknak
túl nagy a csábereje
nem közelítek

•

rám se figyelek
szemem a tükörből
az időt nézi

•

megkínozzhatnak
én nem mondok soha semmit
mondja a halott

szomorúsággal
igen messzire eljutsz
ha egyedül mész

•

minden gyerekkor
őríz egy idéetlen dalt
ami lecsendesít

•

ha eltemetnek
kérném nem elfelejteni
a golyóstollamat

Rincón de haikus (Haikusarok), 1999, c. kötetből

Margaret Chula

Hirtelen zápor –
az üres parkban
még leng a hinta.

•

Öreg embernek –
levegőt kell vennie,
mielőtt megszólal.

•

Egymás mellett –
elvált barátainktól
két külön levél.

•

Hosszú téli éj –
felkupacolódnak a
mandarinhéjak.

•

Söprés, söprés, söp –
öreg néni söprűje
nem bír a széllal.

•

Hegytető, hó, ég,
madarak árnyképei...
Eltűntem.

•

Gazda és vendég
együtt lélegzik –
tea lesz a porból.

•

Tust dörzsölök –
fekete macska
szülési sikolyai.

•

Szalmaköpenyben
rizsültető parasztok –
vartyog a csizmájuk.

Újév napja van –
kezeslábason
a tavalyi kert sara.

•

Csak fűrésznek
délutántól estelig –
a kabócák.

•

Fönt a másodikon –
egy halottnak
ég a lámpa.

•

Visszaadod
a kölcsön ernyőt –
telehullt szírommal.

E. E. Cummings

HOKKUK

Alig érdekel
Emlékeznek-e rám
Bármikor holnap.

•

Indulni el kell
És ki hosszú útra megy
Nem szívesen őgyeleg.

•

Érte az éj jön,
Túl a nap keltén és nyugtán
Ő gyártott verset.

Hokku. *Harvard Monthly*. Cambridge, April 1916

John Gould Fletcher

JAPÁNBÓL

I

Csak napvilágon élek:
Hadd legyen napom világos,
Vagy jöjjön hamar az éj!

II

Tél, –
Nyári színek szivárvány-palástja fakul
Térj vissza ismét a fehérbe.

III

Kiáltok,
A Visszhang alig válaszol.
A Visszhang költő.

IV

Szellő borzolja az eső-tócsát.
– Szenvedésünk sem csillapszik.
Céltalanul föl-le löki a szél.

V

Hópelyhek szállnak fel és le a széllel:
Még a Tél is bír csöndfehér madárrajokkal.

VI

Ködön át bámultam:
Istennőt láttam?
Csendben felszállt a köd és rámtáruult –
egy nyitott sírbolt.

Visions of the Evening (Esti látomások), 1913

Garry Gay

Lyuk a felhők közt –
épp elég nagy
a teliholdnak

•

Súlyemelő –
lassan fölemeli
teáscsészéjét

•

Öreg vizsla –
csak félszemet nyit
a hajítófára

•

Markodba zárod
és hozzám hozod
a tücsök csendjét

•

Elágazik az út –
válaszd
a vadvirágost

•

Ókor térkép –
hangya gyalogol
a régi fűszerúton

•

Antikvárium –
halott szerzők közt
macska sétál

•

Zivatar –
a tenyérjós
kifesti körmét

•

Elesett –
sebtapaszt kér
a babának is

Felhők –
hazatérő tehéncsorda
után vonulok

•

Kerti kapa –
a madárijesztő
gerince

•

Átverjük
a visszhangot –
suttogunk

•

Az utolsó jégcsap –
teáskannát
teszel alá

•

Tele a doboz
töretlen
kívánság-csonttal

Sarkcsillag –
parazsat piszkálsz
sétabottal

•

Költözködünk –
a még üres dobozokba
cseresznyevirág gyűlik

•

Rámszáll
bárhova állok –
barbecue-füst

•

Ózonlyuk –
kopasz fejem búbját
égeti a nap

•

A rét
madáréneket
virágzik

Kora reggel –
halászok sztoriznak
a dagályra várva

•

Folyami kavics
a kerti ösvényen –
csupa harmat

•

Saját nyomomra
találtam
a hóban

•

Magányos hangya
cipeli a szürkület
súlyát

Allen Ginsberg

ELKÜLÖN ÜLŐ HAIKUK

Lélegzetlassú hegyi szél,
fenyők fölött köd gomolyog –
Min töprengtem, Kínán?

•

„Beszélj állj szarj
egyél aludj –”
Orrom hegyén légy sétál.

•

Meditáló fejek sora –
égkék ablakok, autó
parkolt nesztelen a fűre.

Rocky Mountain Dharma Center 1975. augusztus 26-28.

Rönkön ülök félig-itt teával,
lemegy a nap hegyek mögött –
Nincs mit tenni.

Szót se többet! Szót se!
Légyzümmögés beszél helyettem –
de a szél mást mond.

Mostly Sitting Haiku (Elkülön ülő haikuk), 1978, c. kötetből

KIADATLAN HAIKUK

(E verseket Ginsberg 1955-ben írta Berkeley-ben, R. H. Blyth
négykötetes *Haiku* c. művének olvasása közben.)

Cukor nélkül
iszom a teát –
Mit se számít.

•

Hátranéztem vállam felett,
csupa cseresznyevirág
a fenekem.

•

TÉLI HAIKU

Virágaimnak
nem tudtam nevét – most
kertem sincsen már.

Mellécsaptam
egy szúnyognak.
Ezt mért csináltam?

•

Shortban vagyok
kinn a tornácon;
autófények az esőben.

•

Anyám szelleme:
először vele találkozom
a nappaliban.

•

Nem borotválkozom többé,
de a rámmeredő szemek
tükromben maradtak.

•

Az őrült
kilép a moziból:
utca, épp ebédidőben.

A tizenötödiken
csontot rág egy kutya –
Taxik visonganak.

•

Hold a tetőn,
giliszták a kertben.
Kiveszem ezt a házat.

•

SZÓTAGOK A SZIKLÁS-HEGYSÉG DHARMA
CENTRUMBÓL
(Részletek)

Ebédre menet felveszem az ingem, majd levetem a napon.

•

Felhő vonul, madár szól, repülőzaj zúg le a kék égből.

•

Hajnali négy, két úriember együtt alszik, kézenfogva.

Eredeti cím: *221 Syllables at Rocky Mountain Dharma Center*,
July, 1983

Lee Gurga

zenémre
táncol a tücsök
a vizeldében

•

a fenyő árnyékában
simára kopott
a kerti fapad

•

háztól
tehénistállóig
tart a Tejút

•

férfi érvek
női érvek
tél csöndje

•

hálaadás napja
az egész család némán
focimeccset néz

•

elhagyta
ágyfeledet befedik
a nyitott könyvek

•

szagot fogott
a labrador
orra hóba mélyed

•

bringa a fűvön
egy keréssel karikázik
nyári délután

•

két kisfiú
partra húzott kenuban
evez veszetten

utolsó boglya széna
ráülünk
holdat bámulni

•

turistaszálló
arcodba nyomódott
az ágytakaró mintája

•

utca-bűvész
turisták tűnnek
fel és el

•

esküvői kép
minden szem
más-más lencsébe mered

James W. Hackett

Egy zord reggel:
összeülnek a verebek,
egynek sincs nyaka.

•

Kiürült a pavilon –
a sanghaji kertészné
magát táncoltatja.

•

Micsoda hőség –
felmérheted alvó
macskád hosszán.

•

Apró pók
kobozza el csészém
ürességét.

•

Patak mélyén
hatalmas hal mozdulatlan
szembenéz az árral.

•

Szélhasogató
héja-vijjogás –
vág, mint a csőre.

•

Városi magány...
viharos széllel táncolnak
a tegnapi hírek.

•

Távoli kutya
foltja tovább szürkíti
a reggelt.

•

Álmában hajszott
zsákmányát kutyám
most kiszagolja.

Jack Kerouac

AMERIKAI HAIKUK (1959)

Virágodon
mécsbogár alszik –
ég a lámpád.

•

Napszállta –
egy srác bottal veri tönkre
a pitypangokat.

•

Bealkonyult,
túl sötét van olvasgatni
túl hideg.

•

Berúgtam mint egy számár,
levelet írtam
zivatarban.

A Holdig tartottam
doromboló macskám
– Felsóhajtottam.

•

Üres baseball-pálya –
egy rigó
végigugrálja a padot.

•

Egymás sarkában –
macskám lecövekelt
a mennydörgésre.

•

Kint lóg a mosás
májusi péntek éjjel
a holdfényben.

•

Cipőtalpam
megtisztult –
esőben sétáltam.

Futballpályán át
magányos üzletember
jön a munkából.

•

Csettints csak,
állítsd meg a világot –
az eső rázendít.

•

Nem jött ma távirat,
de egyre több
a hulló falevél.

•

MAGÁNYOS UTAZÓ (1960)

Hiába minden,
a kiadós eső
tengerbe zuhog.

•

Szegények
karikagyűrűje
a szivárvány íve, Uram!

Éjjel a parton
sétálok – a bulváron
zeng a katonazene.

•

NORTHPORTI HAIKUK (1964)

Kiotóban minden
macska keresztüllát
a ködön.

•

Hunyd le szemed –
dörömböl a háziúr
a hátsó kapun.

•

A kihalt téglafalak Detroitban
húgyozni hívnak
vasárnap délután.

•

Nyugodt őszi éj –
ezek a bolondok meg
most kezdenek vitatkozni.

Londonban a macskák
alhatnak
a mézáros küszöbén.

•

PUSZTÍTÓ ANGYALOK (1965)

A hegytetőt
köd rejti el – az álomnak
még nincs vége.

•

Neonfények, kínai éttermek
mögött –
árnyak a lányok.

•

HAIKUK KÖNYVE (1968)

A kerti szék
egyedül hintázik
a hófúvásban

•

Esteledik –
kendőjét lazítja
egy irodista lány.

•

Biztató jelnek
éppen nem mondható
– a halaskofa bezárt.

•

Az eső
íze...
– Miért térdepelek?

•

Hull a nagy kövér
hópehely
egyes-egyedül.

•

A gyógyszeres szekrényben
végelgyengült
a téli légy.

Dzsudzu-füzér
a zen könyvön:
hideg a térdem.

•

A Holdnak
macskabajsza lett
egy pillanatra.

•

A Hold,
a hulló csillag
– inkább nézz félre.

•

Mondjak nemet?
– Egy légy összedörzsöli
hátsó lábait.

•

Sötétben dalolnak
a madarak
– esős hajnalon.

Falnak támaszkodnak
és tüszögnek
a virágok.

•

Verőfényben
akár templomablakok
a lepkeszárnyak.

•

A kutya ásított
majd' lenyelte
a Dharmám.

•

Kora reggel
vidám kutyáim közt –
feledtem az Ösvényt.

•

POSZTUMUSZ HAIKU

Egy kis féreg
ereszkedik a tetőről
maga szarta szálon.

"Heaven" and Other Poems („Mennyek” és más versek), 1977
c. kötetből

Vö. *Book of Haikus* (Haikuk könyve), 2003, c. kötet
[Angolul a „haiku” egyes és többes száma ugyanaz. Kerouac „s”
használata kivétel.]

Etheridge Knight

Magas drótkerítés –
egyenként hunynak ki
a börtön-fények.

•

Néma cédrusok –
áprilisi eső előtt
rigók menekülnek.

Amy Lowell

NÜANSZ

Az írisz is hajlik
Ha pillangó száll le rá.

•

ŐSZI KÖD

Egy szitakötő
Vagy juharlevél puhán
Libben a vízre

•

ARÁNY

Hold az égen és csillagok,
És sárga pillék repdesik be
Kertem fehér azálea bokrárt.

•

A HALÁSZ NEJE

Egyedül vagyok,
a fenyők közt úgy fúj a szél,
mint hullámok súrlása
a ladik oldalán.

•

HUSZONNÉGY MODERN TÉMÁJÚ HOKKU

VI

Hát reggel van.
Nem vigasztaltok,
Hideg-színű virágok?

IX

Ha mosolyogsz is,
bánat ül a szemedben.
Mecsajnálhattál.

XV

Éj hever mellém,
Hideg mint egy éles kard.
Egyedül vagyunk.

XVI

Esett az éjjel.
Most, elhagyott hajnalon
Szajkók kiáltoznak.

What's O'clock (Minő óra), 1925, c. kötetből

Paul David Mena

Metróra szállok –
idegen foglalta el
kedvenc ülésem.

•

Őszi színpompa –
megszólal legkisebb fiam
mély hangja.

•

Roncstelep éjjel –
esővízzel-csillaggal
teli díszlámpa.

•

Lesült vállát
már kardigán takarja –
vége a nyárnak.

Ezra Pound

EGY METRÓÁLLOMÁSON

Arcok bukkannak fel a tömegből:
ázott-fekete gallyon virágszirmok.

Három éve (1911), mikor Párizsban jártam, és kijutottam a La Concorde metróállomásra, hirtelen csodaszép arcok tűntek fel gyors egymásutánban... és én egész nap kerestem a szavakat, amelyek élményemről számot adtak volna... És aznap este... hirtelen megtaláltam a kifejezést... nem beszédben, hanem hirtelen felrémelő szívfoltokban. Ennyi volt az egész – egy „minta”, azaz aligha minta, hogyha ezalatt valami megismételhetőt értenék, ige volt a számomra, egy új, a színekben kifejezésre jutó nyelv kezdete volt ez számomra...

Írtam egy harmincsoros verset, amit azonnal meg is semmisítettem, mert olyan munka volt, amely másodlagos intenzitással íródott. Hat hónapra rá írtam egy fele olyan hosszú verset; egy évre rá pedig megírtam ezt a *hokkuszertű* mondatot:

*Arcok jelenése a tömegben;
Szirmok egy nedves, fekete ágon.*

Zanin Csaba fordítása

Eredeti cím: *In a Station of the Metro*, 1913

Jane Reichhold

sírkő
másnak szóló
látvány

•

téli éjszaka
csak egy gyertya
olvassa verseim

•

vendéget várunk
a szőnyeg sarka
mindig felkunkorodik

•

sírt ápolok
körmöm alatt piszok
elkezdődött

•

nap tengeri szél
fáj a vállam
szárnyam ha lenne

•

újév napja
szélfúttá ág
hóba ír

•

zivatar után
fenyőszappan szag
az erdőben

•

mindszentek napja
penészes sütőtök
nyúlszáj vigyora

•

fővenyen alszom
tengerillat
a kezemben

új naptár
meg nem élt napjaim
megszámláltattak

•

szerelmi viszony
idegen kályhába
gyújtok be

•

újra otthon
jel a bibliában
nem mozdult

•

az új jég
pont illik
a régi tóba

•

túlnövi
jégtábláját
a tavaszi tó

frissen mosott farmer
zsebében haikum
is tiszta

Paul Reps

vízesés –
gond
egy csöpp se

•

döglött virágot
éleszt újra
egy fuvallat

•

tócsáról
tócsára
a hold

•

szélben lenne
benne
a szél

•

talán
csak talán
mellettem állsz
koppanó esőben

•

szemedbe nézek
elfelejtem hogy meg kell halni
májusi esőben
meghallom néha
nő a körmöm

•

alatta
mindig
fölötte

•

a pókhálók
habozásra
készítetnek

•

iszom egy csésze teát –
véget vetek a háborúnak

•

fénylő harmatot
iszik a fenyő
mintha mi se
történt volna

•

egy krumpli
mindent
lent
lát

•

ki mondhatja
japán vagyok
amerikai
afrikai
mikor holnap
lepke lehet

•

virágtalan
ész
veszejtsd el

•

hogy száll a por!
naplementébe rázom
a tollseprűm

•

keresztül az erdőn
átrendezem
a fákat

•

föveny napnyugta tenger
velem bámulja
egy kóbor kutya

•

zsinegen sárkány
repülőgép
Esthajnalcsillag

hóember
hóasszony
elolvad a napon

•

egy szál
pókfonál
meg is állítja

•

szélfútta sárga szírom
tizennégy
a kapualjban

More Power To You – Poems Everyone Can Make, (Sok sikert!
Mindenki tud verset írni), 1939; *Zen Telegrams*, (Zen táviratok),
1959, c. kötetekből. Ez az első két nyomtatásban megjelent angol
nyelvű haiku-kötet!

Raymond Roseliep

a fürdővízzel
énemből is elvész
valami

•

gyep
megőrzi éjszakánk
alakját

•

zongoralecke
a nyitott ablakból
orgonaiilat

•

magnóra veszem
a hegy
csöndjét

•

céklát főzök
csak az apu szerette
szagáért

•

fekete tyúk
az árnyékán kívülről
csipeget

•

azt a felhőt
elhoztam volna
egy pohár vízben

•

telefondrót
varjúk ülnek
a hangodon

Carl Sandburg

KÖD

Macskaléptekkel
jön a köd.

Rátelepül a kikötőre,
hangtalanul
ül a városon,
aztán továbboson.

•

ABLAK

Vonatablaktól az éj
Tág, sötét, puha valami,
Szabdalják a fény csapásai.

Hal Sirowitz

Villámlik –
egy gyerek fel-lekapcsolja
a villanyt

•

Esik a hó –
a természet ismétli
önmagát

•

A vihar
útját nem korlátozza
sebesség-tábla

Gary Snyder

KÓSSZA HAIKUK

Elhajtott egy teherautó
három órával ezelőtt:
Smoke Creek sivatag

•

Heteken át figyeltem a lyukas tetőt
ma este rendbehoztam
egy mozdulat volt az egész

•

Elkészült fehér kanca
nyakán kötéllóg
ide negyven mérföld egy farm

•

Forró szakét iszom
parázon sütök halat
a motorkerékpár
kint áll az esőben

The Back Country (Vad vidék), 1967, c. kötetből

Wallace Stevens

A RIGÓ-NÉZÉS TIZENHÁROM CSÍNJA

I.

Húsz havas hegygerincen át
Más se rezdült,
Mint a rigó félszeme.

II.

Szellemem három volt:
Mint egy fa
Három rigójával.

III.

Kerge rigó az őszi szélben:
Egy pantomim csöpp jelenete.

IV.

Egy férfi meg egy nő:
Egy-az.
Egy férfi meg egy nő meg egy rigó:
Egy-az.

V.

Nem tudom, mit válasszak,
A modulációk gyönyörűségét,
Vagy a sejtetésekét inkább?
Míg füttyül a rigó, azt,
Vagy ha elhallgat?

VI.

A magas ablakon
Jégcsapok barbár üvege.
A rigó árnyéka
Ingázott rajta, oda-vissza.
Megfejthetetlen
Ez az árnyékadta
Hangulat.

VII.

Ó vékonypéznű haddamiak,
Miért álmodtok aranymadarokról?
Nem látjátok a rigót,
Hogy sétálja körbe
Asszonyaitok lábát?

VIII.

Tudok nemes dallamot,
És tiszta, elragadó ritmust;
De azt is tudom,
Hogy a rigó benne van abban,
Amit tudok.

IX.

Mikor a rigó kirepült látókörömből,
Szélét jelezte
Egy körnek a sok közül.

X.

A zöld fényben
Röpülő rigók láttán,
Még a harmónia-rablók is
Hangosan felzokognának.

XI.

Üveghintóban ügetett
Végig Connecticuton.
Megijedt attól,
Hogy a fogat
Árnyékát
Rigórajnak nézte.

XII.

A folyó mozgásban van.
A rigónak röpnie kell.

XIII.

Estébe hajlott egész délután.
Esett a hó
Egyre csak esett.
Cédrus ágbogai közt
Ült a rigó.

William Carlos Williams

A VÖRÖS TALICSKA

Olyan sok
múlik

egy vörös
talicskán

ragyog az eső-
víztől

körötte fehér
csirkék

Eredeti cím: *The Red Wheelbarrow*, 1923

Richard Wright

Egy senki vagyok –
A lebukó őszi Nap
Ellopta nevem.

•

A ház sarkánál
Fordulj jobbra: virágzik
Az őszibarack.

•

Dönts végre, csiga,
Félig a házadban vagy,
Félig meg kint vagy!

•

Elég, molylepkék,
Leoltom a villanyt és
Megyek aludni.

•

Jól van, verebek;
Lement a nap, vége a
Csivitelésnek!

•

Verébpotyadék
Porrá szárad rögtön
A forró kövezeten.

•

Hiába prüsszent
A kutya, légy se rebben
Rühes hátáról.

•

Téli reggelek
Patkányfog finom karca
A gyertyacsonkon.

•

Szimatoló orral
Sürgönyt olvas a kutya
Vizelt fa törzséről.

A poros erdőn
Pókhálók ragadtak
Izzadt orcámra.

•

Véres késpengét
Nyalogat a macska
Ma disznót öltek.

•

Hull a hó. Egy srác
Vígán tartja fel tenyerét,
Míg fehér nem lesz.

•

Magnóliavirág
Magnólián landolt
Harmatos fűben.

•

Ahogy lemegy a Nap,
Egy sárgadinnye széthasad,
Kicsordul a leve.

Verébtoll akadt
Rozsdás drót szögére –
Perzselő hőség.

•

Ónos éjeső
Fűszerezi a retket,
Hogy erős legyen.

•

Feketecseresznye
Halma esőtől ragyog,
Alkonyi fényben.

•

Hosszúra-nyúlt nap
Furcsán elcsitultak a
Lármás verebek.

•

Félénk egy tavasz:
Hajtűnyi zöld fűszál a
Virágcserepben.

Napfényes ágon
Méhek terhétől reszket
Egy almavirág.

•

Veréb zuhan ki
Fészkéből, egy másodperc,
Majd szárnyat bont.

•

Mint halászzsinór,
Napraforgó hosszú árnya
Pásztáz a tavon.

•

Lebukik a nap,
Minden rügy kapaszkodik
Egy esőcseppbe.

•

Mindjárt elpárolog
Nyáreső első cseppje
A fakapuról.

A varjú elszállt,
Magányos károgása
Lemaradt a mezőn.

•

A sírkert fölött
Vadludak hosszú füzérei
Szólógnak.

•

Egy őszi estén
Idegen érkezik a faluba
És megy is tovább.

•

A jeges tóba
Sebesült veréb merül
A szeme még néz.

•

Virágok között
Kínai óra ketyeg
A halottas szobában.

Kislány a babát
Elfenekeli mérgesen –
Kopog az eső.

•

Madárijesztő
Kalapját viszi a szél
A temetőbe.

•

Ligetből jövet,
Orgonavirág lifeg
A bika szarván.

•

Nyári holdvilág
Besüt a kovácsműhelybe,
A parazsat hűti.

•

Kong siketítőn,
Éjfél ut minden harang,
Elijed az Újév!

Madár se repdes,
Kő a levél, nem rezdül –
Őszi alkonyat.

•

Régi kalyibán
Hosszú, hegyes jégcsapok
Élezik a szelet.

•

A havas mezőn
Bűnös madárijesztőt
Köveznek a fiúk.

•

Türelmesen áll
A ló, helyet ad hátán
A hópolyheknek.

•

Háborgott egész nap
Most mélyen alszik a tenger
Csillagágyon.

Tavaszi erdő
Egy varjú kinyitja csőrét
S megteremti az eget.

•

Kukorékolás
Űzi a csillagokat
Hajnali égről.

•

Felhőkarcolók alól
Tavaszi tengerbe tart
Mind a zsibongó utca.

•

Míg földet szántok,
Minden varjúm a szomszéd
Farmra látogat át.

•

Tavaszi hold,
Oly sápadt és törékeny,
Felhőn is reped.

Esővel teli
Tulipán – hajol, loccsant,
Újra kihúzza magát.

•

Mint a tűz, terjed
A virág fáról fára –
Lángol a tavasz.

•

Mennydörgés hirtelen
Fehérbé sápasztja
A magnóliákat.

•

Orvostól jövet
Egyszerre más lett a világ,
Őszi reggelen.

•

Az őszi holdat
Majdnem elfelejtettem
A hegy fölé lógnai.

Rózsailat száll –
Felgyújtom a villanyt
S ibolyát látok.

•

Fagyasztó reggel:
Otthagytam a seprűnyélen
Bőröm egy cafatját.

•

Tavaszi égbolt
Olyan tiszta, szinte
Ellátsz holnapig.

•

Mire emlékeztet
A balsamos tavaszi szél,
Rá kéne jönnöm.

•

Mit is magyaráz
Az őszi eső – nem vagyok
Rá kíváncsi.

Tóparti cirkusz:
Egy elefánt hullámot
Trombitál a vízre.

•

Karácsonyi évad:
A szajha nagyobbra festi száját,
Mint amekkora.

•

Míg levetkőzik,
Keblein tavaszi hold időz
Hét másodpercre.

•

Csecsemőcsuklás.
Eláll. Most légyzümmögés
Tölti be a szobát.

•

Falábú ember
Kipeg-biceg a kertben,
A rózsát metszi vissza.

Tavaszi első napja,
Szőke haját a cselédlány
Újmódin fésüli.

•

Falu a völgyben,
Fogva tartja a holdfény.
Micsoda magány!

•

Tavaszi zápor –
Öregasszony köpdös
Zsebkendőjébe.

•

Sajtár tej fölén
Tavaszi hajnalfényben
Döglött egér úszik.

•

Bérelt szobám –
Újabb tél rekedt kívül
Piszkos ablakán.

Cigaretám izzik,
Pedig ajkam hozzá sem ér –
Tavaszi szellő.

•

Zsúfolt moziban
Filmvászonra repült
Egy fehér lepke.

•

Üres betegágy,
Süppedt a fehér párna,
Bágyadt téli nap.

•

Varjúk kárognak,
Mélyebben elpirulnak
A pipacsok.

•

Pőre, kövér nő,
A tűzhely fölé görnyed,
Almaszószt kóstol.

Teknő vízében
Kékítőt old egy mosónő.
Tavaszi szél fúj.

•

Borbélyműhelyben
Szappan- és hajszag terjeng –
Forró nyári nap!

•

A néger fiú –
Zöld bojtortján ragadt
Gyapjas hajába.

•

Fizetem a bért,
Tetű is jár érte,
Meg holdfény is.

•

Hazautaztam.
A sűrű hóesésben
Idegen a város.

Eltévedtem éjjel
Egy idegen városban –
Hideg csillag-ég.

•

Bajonett hegyén,
Szögesdrótok megett:
A tavaszi hold.

•

Jégszekrénybe zárt
Tücsök cirreg álmosan,
Idegen télben.

•

Ravatalozó –
Halotti virágcsokron
Pókhálósálak.

•

A stadionban
Hópelyhek kavarnak,
S helyet foglalnak.

Az abroszon át
Legyet vonszolnak a hangyák,
Hanyatlik a nap.

•

Szilvavirágok:
Hol volt, hol nem volt egyszer,
Egy szép hercegnő...

•

Kis hó is elég,
Hogy éberebben figyelj
Az ismerős utcát.

•

Érkező vonat,
Felhavazták szépen
Egy másik városban.

•

Elszomorodott
Árnyékom. Felhoztam
A csillogó tengerpartról.

Apró szigetet
Méricskél egy hajó
Füstszalagja.

•

Nyári zivatar
Áztatja a csirkéket,
Kisebbségek lettek.

•

Olyan hideg lett,
A hold hozzáfagyott
Fenyő ágához.

•

Világító fény
A ködben – csak egy lámpás,
Mire odaérünk.

•

Tócsának tűnik
A nagy tó, hol egykor
Lubickoltam.

A tavon túlról
Télfekete fák felől
Átsír a sípszó.

•

Margaréták közt
A félnótás fiú is
Méltóságteljes.

•

Hideg és nyirkos
Talpam messze, mint a hold –
Őszi éjszaka.

•

Sánta veréb volt
Fehér ablakpárkányon
Véres csipkenyom.

•

Nyirkos padláson
Fűrészpor morzsákat szór
Sebzett rongybaba.

Hat sötét év már,
Karácsony-mosolyú baba
Cipősdobozban.

•

Beteg macska
Merev, fagyott fűzfát keres,
Alatta haljon meg.

•

Tavaszi eső,
Két kintfelejtett rongybaba.
Lábuk vízben ázik.

•

Vakember botlik,
Megtorpan, lassan továbbmegy,
Őszi éjszakán.

•

Lassan csúszó csiga –
Egy pillanattal később
Sehol se látom.

A pattogatott
kukoricás zárja standját,
Megered a hó.

•

Míg libát tépek
Egy szilaj pihe elszáll,
Hópelyhet koslat.

•

Hógolyót dobtam,
Hópehely-hálóba hullt,
Tovább sodorta.

•

Bevándorlókkal
Zsúfolt hajó fölött
Ludak távoznak.

•

Varjúkárogás:
A messzi nyári mezőn
Hangtalan vonat fut.

Üres tengerpart:
Elviszi hosszú nyarunk
Az induló vonat.

•

Álmomban éjjel
Tovább ütöm a vasat,
Mi nappal csengett.

•

Ideje csonkig ég,
S égése méri ki idejét,
Elhagyott gyertyaszál.

•

Meztelen hegyek
Esőben mosakodnak,
Zöld mezők nézik.

•

Fejét a veréb
Szárnya alá dugta.
Épp gombot varr?

Őszi folyón át
Szélt kerget a hullt levél
S megráz egy fenyőt.

•

Tavaszi eső árja
Játékbabára talált
A száraz fű közt.

•

Repül a veréb,
Mint a nyíl. Felriasztja
A madárijesztőt.

•

Madárijesztő
Tárt karokkal hirdeti:
Szép paradicsom!

•

Szarkák boncolják
Nagy ünnepélyesen
Egy macska tetemét.

Hatalmas tölgyfa
Felkúszó árnyéka
Átugrik a falon.

•

Lehiggadt dühöm,
Felragyognak a csillagok
Visszatér a szél.

•

Cseresznyefáról
Istálló tetőre
Verébfelhő száll át.

•

Nyári napmeleg,
Üres viszkisüveg mentén
Kígyó szendereg.

•

Perzselő napon
Vipera nyaldos egy
Cigaretacsikket.

Őszi eső zúg,
Ólomkatonák sora
Csatára készül.

•

Hóban veszteglő ló,
Lassan jobbra billenti
Nehéz tomporát.

•

Nadrágszáramon
Még van néhány szőrszál
Régholt macskámtól.

•

Üres őszi ég,
A cirkuszsátrat fölszedték
Csinnadrattástul.

•

Komor fenyők közt
Őszi fuvalom se kél,
Hogy tavat fodrozzon.

Hová lett? Láttam
Az első szál ibolyát
Az ablakból.

•

Őszi estémet
Betölti az üres országút
És az üres ég.

•

Fatörzs körül
Nemlétezõ egeret üldöz
Egy kismacska.

•

Megkondul a harang,
Patkány hőköl a holdfényben,
A toronyra mered.

•

A tavaszi erdő
Mért nő oly halkán, ha jövök?
Mi történt?

Wright, az amerikai néger irodalom vezéralakja csak halála előtt másfél évvel kezdett haikukat írni, párizsi emigrációjában. Az elkészült 4000 versből még ő maga válogatott ki egy kötetre valót (817-et) *Haiku: This Other World* (Haiku: Egy más világ) címmel. Csaknem negyven év múlva, 1998-ban adták ki először. Két legismertebb regénye, a *Native Son*, 1940 (Meghajszolt vad, 1941), és a *Black Boy*, 1945 (Feketék és fehérek, 1948) magyarul is megjelent.

Szerzők mutatója

Alberti, Rafael (spanyol, 1902-1999)
Almeida, Guilherme de (brazil, 1890-1969)
Andrejev, Alekszej (orosz, 1971-)
Benedetti, Mario (uruguayi, 1920-)
Bodmershof, Imma von (osztrák, 1895-1982)
Borges, Jorge Luis (argentín, 1899-1986)
Brault, Jacques (kanadai, 1933-)
Celan, Paul (osztrák, 1920-1970)
Chula, Margaret (USA, 1947-)
Clarke, John Cooper (angol, 1949-)
Claudel, Paul (francia, 1868-1955)
Clement, Rosa (brazil, 1954-)
Cohen, Leonard (kanadai, 1934-)
Cobb, David (angol, 1926-)
Codrescu, Ion (román, 1951-)
Couchoud, Paul-Louis (francia, 1879-1959)
Cummings, E. E. (USA, 1894-1962)
Éluard, Paul (francia, 1895-1952)
Fletcher, John Gould (USA, 1886-1950)
Fonseca, Jorge Jr. (brazil, 1912-1985)
Franchetti, Paulo (brazil, 1954-)
Gay, Garry (USA, 1951-)
Gerbal, Yves (francia, 1959-)
Ginsberg, Allen (USA, 1926-1997)
Granström, Lars (svéd, 1953-)
Guillevic, Eugène (francia, 1907-1997)

Gurga, Lee (USA, 1949-)
Gutiérrez Cruz, Carlos (mexikói, 1897-1930)
Hackett, James W. (USA, 1929-)
Hammarskjöld, Dag (svéd, 1905-1961)
Jiménez, Juan Ramón (spanyol, 1881-1958)
Juliana, Elis (curaçaói, 1927-)
Kerouac, Jack (USA, 1922-1969)
Kirkup, James (angol, 1918-)
Klinge, Günther (német, 1910-)
Knight, Etheridge (USA, 1931-1991)
Loranger, Jean-Aubert (kanadai, 1896-1942)
Lowell, Amy (USA, 1874-1925)
Maublanc, René (francia, 1891-1960)
Mena, Paul David (USA, 1959-)
Palmero, Ertore José (argentín, 1923-)
Paulhan, Jean (francia, 1884-1968)
Paz, Octavio (mexikói, 1914-1998)
Pessanha, Camilo (portugál, 1867-1926)
Pound, Ezra (USA, 1885-1972)
Quasimodo, Salvatore (olasz, 1901-1968)
Reichhold, Jane (USA, 1937-)
Renard, Jules (francia, 1864-1910)
Reps, Paul (USA, 1895-1990)
Rilke, Rainer Maria (osztrák, 1875-1926)
Ritszosz, Jannis (görög, 1909-1990)
Roseliep, Raymond (USA, 1917-1983)
Sandburg, Carl (USA, 1878-1967)
Scott, Alexander (skót, 1920-1989)
Sirowitz, Hal (USA, 1949-)
Snyder, Gary (USA, 1930-)

Stevens, Wallace (USA, 1879-1955)
 Szeferisz, Jorgosz (görög, 1900-1971)
 Tablada, José Juan (mexikói, 1871-1928)
 Tagore, Rabindranath (bengáli, 1861-1941)
 Tranströmer, Tomas (svéd, 1931-)
 Ungaretti, Giuseppe (olasz, 1888-1970)
 Verbeke, Geert (flamand, 1948-)
 Verhart, Max (holland, 1944-)
 Vocance, Julien (francia, 1878-1954)
 Wienert, Angelika (német, 1956-)
 Williams, Carlos William (USA, 1883-1963)
 Wright, Richard (USA, 1908-1960)

Tartalom

Anglia, Skócia	
John Cooper Clarke	5
David Cobb	6
James Kirkup	7
Alexander Scott	8
Argentína	
Jorge Luis Borges	9
Ertore José Palmero	13
Ausztria	
Imma von Bodmershof	15
Paul Celan	17
Rainer Maria Rilke	18
Belgium (Flandria)	
Geert Verbeke	19
Brazília	
Guilherme de Almeida	25
Rosa Clement	27
Jorge Fonseca Jr.	30
Paulo Franchetti	31

Franciaország

Paul Claudel	33
Paul-Louis Couchoud	37
Paul Éluard	38
Yves Gerbal	41
Eugène Guillevic	45
René Maublanc	46
Jean Paulhan	48
Jules Renard	50
Julien Vocance	51

Görögország

Jannisz Ritszosz	59
Jorgosz Szeferisz	60

Holland Antillák

Elis Juliana	64
--------------------	----

Hollandia

Max Verhart	68
-------------------	----

India

Rabindranath Tagore	71
---------------------------	----

Kanada

Jacques Brault	77
Leonard Cohen	78
Jean-Aubert Loranger	82

Mexikó

Carlos Gutiérrez Cruz	83
Octavio Paz	86
José Juan Tablada	89

Németország

Günther Klinge	93
Angelika Wienert	96

Olaszország

Salvatore Quasimodo	99
Giuseppe Ungaretti	100

Oroszország

Alekszej Andrejev	102
-------------------------	-----

Portugália

Camilo Pessanha	104
-----------------------	-----

Románia

Ion Codrescu	105
--------------------	-----

Spanyolország

Rafael Alberti	109
Juan Ramón Jiménez	110

Svédország	
Lars Granström	111
Dag Hammarskjöld	113
Tomas Tranströmer	115
Uruguay	
Mario Benedetti	121
USA	
Margaret Chula	125
E. E. Cummings	128
John Gould Fletcher	129
Garry Gay	131
Allen Ginsberg	136
Lee Gurga	140
James W. Hackett	143
Jack Kerouac	145
Etheridge Knight	154
Amy Lowell	155
Paul David Mena	158
Ezra Pound	159
Jane Reichhold	160
Paul Repts	164
Raymond Roseliep	169
Carl Sandburg	171
Hal Sirowitz	172
Gary Snyder	173
Wallace Stevens	174
William Carlos Williams	178
Richard Wright	179
Szerzők mutatója	206

Terebess Gábor kötetei

Gasztronómia

Ezerízű Kína – A kínai táplálkozás kultúrtörténete
Helikon Kiadó, Budapest, 1986

Haiku

Ryōkan: 44 haiku
Japán-magyar kétnyelvű kiadás
Terebess Kiadó, Budapest, 1999

Egy csésze tea Isszával
Orpheusz Kiadó, Budapest, 2000

Modern nyugati haiku
Orpheusz Kiadó, Budapest, 2005

Maszaoka Siki: Vért hány a kakukk
artORIENT Kiadó, Budapest, 2005

Haiku a poggyászbán
artORIENT Kiadó, Budapest, 2005

Kerámia

A fazekasságtól a művészetig és tovább
Három esszé három nyelven (*előkészületben*)

Théraváda buddhizmus

Jellemtipológia a páli buddhizmusban
Terebess Kiadó, Budapest, 1998

Zen buddhista anekdotakincs

Folyik a híd
Officina Nova, Budapest, 1990

Kiadta az Orpheusz Kiadó Kft. Budapesten, 2005-ben
Felelős vezető: Deák László
Szerkesztette: Steinert Ágota
Műszaki szerkesztő: Bozzay Kristóf
Kiadványszám: 280
Készült a Szegedi Kossuth Nyomda Kft. üzemében
ISBN 963 9377 72 4
Hungarian translation © Terebess Gábor, 2005

9 789639 377721